

Ks. Piotr Jamiol MS
PAT Kraków

KULT MATKI BOŻEJ Z LA SALETTE W LITURGII KOŚCIOŁA

9

WSTĘP

Miejscem, gdzie słowo Boże rozbrzmiewa i urzeczywistnia się w pełni, jest święta liturgia Kościoła, która sama w sobie jest prawdziwą teologią, czyli pojmowaniem i wypowiedaniem się wiary. Tę fundamentalną prawdę wyczuli pierwsi Ojcowie Kościoła. Mówiąc o sakramentach i kulcie, wychodzą oni od samych sakramentów, od ich wnętrza. Pierwszym i głównym celem wielkich katechez mystagogicznych – wprowadzających w tajemnice służby Bożej – było przyprowadzenie i wtajemniczenie nowo ochrzczonych w środowisko modlitwy. W rzeczywistości, czynność liturgiczna Kościoła jest kontynuacją i jednocześnie uczestnictwem w czci, którą Chrystus – Syn Boga i archetyp rodzaju ludzkiego – oddał i oddaje Ojcu.

Jeżeli więc liturgia jest środkiem przekazu sprawowanym w tajemnicy Chrystusa, który przez swoją śmierć i zmartwychwstanie uczynił nas dziećmi Bożymi, to nie jest trudno uznać obecność Maryi w liturgii Eucharystycznej i w szczególnych wspomnieniach liturgicznych, jakie zostały

włączone w rok kościelny¹. Dlatego kult Matki Bożej wśród chrześcijan od samego początku przejawiał się w różnorodnych formach pobożności, jakie Kościół w granicach zdrowej i prawdziwej nauki zatwierdził, stosownie do warunków czasu i miejsca oraz stosownie do charakteru i umysłowości wiernych².

Różnorodność form pobożności spotykamy dzisiaj obserwując zjawisko kultu Matki Bożej z La Salette w Jej centralnym sanktuarium francuskim w miejscowości La Salette³, czy też „polskim La Salette” – sanktuarium w Dębowcu k. Jasła a także w innych ośrodkach saletyńskich znajdujących się na terenie Polski i całego świata. Dzieje kultu Matki Bożej z La Salette wykazują, że koncentrował się on głównie wokół święta obchodzonego ku Jej czci 19 września, a które wpisane zostało do kalendarza liturgicznego⁴,

-
- 1 I. M. Calabuig, *Spiritualità mariana e spiritualità liturgica*, w: *La Madonna nel culto della Chiesa*, Brescia 1966, s. 219-240.
  - 2 *Konstytucja dogmatyczna o Kościele „Lumen gentium” nr 66*, w: *Sobór Watykański II*, Poznań 1969, s. 164.
  - 3 Zob. J. Rousselot, *La vérité sur l'événement de La Salette du 19 septembre 1846, ou Rapport à Mgr l'évêque de Grenoble sur l'apparition de la sainte Vierge à deux petits bergers, sur la montagne de La Salette, canton de Corps (Isere)*, Grenoble 1848; Tenże, *Nouveaux documents sur l'événement de La Salette, ou Suite et complément du rapport à Mgr l'évêque de Grenoble sur l'apparition de la sainte Vierge... sur une montagne de La Salette*, Grenoble 1850; J. Stern, *La Salette documents authentiques*, t. 1-3, La Salette 1980-1990; L. Bassette, *Le fait de La Salette 1846-1854*, Paris 1955; L. Carlier, *Histoire de l'apparition de la Mère de Dieu sur la montagne de La Salette*, Tournai 1914; V. Hostachy, *Histoire séculaire de La Salette. Un siècle d'or 1846-1946*, Grenoble 1946; J. Jaouen, *La Salette - dar Chrystusa dla Kościoła*, tł. M. Taszycka, Kraków 1987; J. Laxy, *Historia cudownego zjawienia się Najśw. Panny Maryi dwóm pastuszkom na górze Salette we Francji dnia 19 września 1846*, wyd. Opole 1847; E. Piccard, *La Salette preis historique*, Grenoble 1946.
  - 4 Oficjum brewiarzowe i formularz Mszy św. noszą nazwę: *Beate Mariae Virginis a La Salette Reconciliatricis Peccatorum Patronae Praecipuae Congregationis*. Kościół od samego początku objawienia Maryi w La Salette (19 września 1846 r.) i po jego kanonicznym zatwierdzeniu (19 września 1851 r.) oddaje cześć Matce Bożej z La Salette *Pojednawczyni grzeszników*. W tym celu, dniu 1 maja 1852 r., Kościół powołał Zgromadzenie Misjonarzy Matki Bożej z La Salette, aby ono rozszerzało ten kult w całym świecie. Zob. Archiwum Zgromadzenia Misjonarzy Matki Bożej z La Salette w Rzymie (Dalej cyt.: AZSR), sygn. D-8c, *S. Congregatio Sacrorum Rituum. Die 19 septembris. Beatae Mariae Virginis a La Salette Reconciliatrix peccatorum Patronae praecipuae Congregationis*, Romae 14.04.1943; Archiwum Prowincjalne Misjonarzy

9. Kult Matki Bożej z La Salette...

obowiązującego w całym Kościele. Święto to wciąż obrastało w wiele różnych nabożnych praktyk, którymi lud wraz z duchowieństwem oddawał cześć Bogurodzicy Dziewicy. Jedne z tych praktyk wyprzedzały obchody liturgiczne, inne zaś następowały po nich. Z jednej zatem strony przygotowywały one lud do lepszego i głębszego przeżywania samych uroczystości liturgicznych, z drugiej zaś przedłużały je w czasie o kilka dni, najczęściej o oktawę, utrwalając ich duchowe owoce. Kult liturgiczny współistniał z kultem pozaliturgicznym, jako forma pobożności ludowej⁵, tworząc jeden hymn chwały dla Najświętszej Maryi Panny z La Salette.

W związku z tym celowym wydaje się nam jak najlepiej przybliżyć wiernym kult Matki Bożej z La Salette w liturgii Kościoła, aby w ten sposób pomóc im jeszcze bardziej go przeżywać i praktykować. Całość refleksji nad tym zagadnieniem została ujęta w czterech punktach. Najpierw omówimy kult Matki Bożej w nauczaniu Soboru Watykańskiego II, następnie ukážemy jak kult Matki Bożej z La Salette *Pojednawczyni grzeszników* miał swoje źródło w żywej tradycji Kościoła. Potem zostanie zaprezentowa-

Matki Bożej z La Salette w Krakowie (Dalej cyt. APSK), *Formularz Mszy św. na uroczystość NMP z La Salette Pojednawczyni grzeszników*, tł. pol., zatwierdzony przez ks. Stefana kard. Wyszyńskiego, Warszawa 8.10.1977. (Formularz łaciński Mszy św. i oficjum brewiarzowe zostały zatwierdzone przez Kongregację Sakramentów i Kultu w Rzymie 25.06.1976).

- 5 Liturgiczny kult Matki Bożej z La Salette w Kościele przejawia się między innymi w takich formach, jak: uroczystości odpustowe ku Jej czci oraz Msze św. celebrowane przy ołtarzu z Jej wizerunkiem. Natomiast kult poza liturgiczny, tzw. pobożność ludowa, wyraża się w takich formach, jak: pielgrzymki, bractwa religijne ku Jej czci, a także poprzez specyficzne przejawy pobożności saletyńskiej, wśród których należy wymienić: Komunię św. wynagradzającą, nowennę przed uroczystościami odpustowymi, nowennę prywatną, nabożeństwo wrześnie, modlitwy i pieśni saletyńskie oraz inne nabożeństwa. Obok powyższych form miejscowych pobożności maryjnej, które, acz wzbogacone treściowo w czasach współczesnych, korzeniami swymi tkwiły w tradycyjnej obyczajowości religijnej, pojawiły się tu formy zupełnie nowe, z których jedne miały przejściowe lub nawet jednorazowe znaczenie, inne znów przyjęły się jako praktyki stałe. Formami tymi są: nabożeństwo nieustającej nowenny do Matki Bożej Saletyńskiej oraz *czuwania saletyńskie*. Zob. P. Jamioł, *Przejawy i formy kultu Matki Bożej Saletyńskiej w Dębowcu*, „Zwiastowanie”, nr 3 (1995), Rzeszów 1995, s. 68-85; Tenże, *Dzieje sanktuarium Matki Bożej Saletyńskiej w Dębowcu w latach 1910-1996*, Kraków 2002, s. 401-496.

wana historia nabożeństwa ku czci Matki Bożej z La Salette *Pojednawczy- ni grzeszników*, a na końcu przybliżymy w ujęciu biblijnym i teologicznym samo wspomnienie liturgiczne Matki Bożej z La Salette *Pojednawczy- ni grzeszników*.

1. KULT MATKI BOŻEJ W NAUCZANIU SOBORU WATYKAŃSKIEGO II

Kościół święty uczy nas, że Jezus Chrystus, dzięki swemu posłuszeń- stwu, jest w pełni Synem i Odkupicielem, który *stał się sprawcą zbawienia wiecznego dla wszystkich, którzy Go słuchają* (Hbr 5,9). On jest jedynym pośrednikiem między Bogiem a ludźmi i sam nas odkupił, pojednując z Oj- cem. Z Chrystusem została ściśle złączona współpracą w dziele zbawienia Jego Matka. Maryja, jako doskonała uczennica Chrystusa, posłuszna Bożym zamiarom, pielgrzymowała w wierze, słuchając i wypełniając Słowo Boże.

Jak naucza nas Sobór Watykański II u stóp krzyża Maryja - Nowa Ewa obok Chrystusa - Nowego Adama *sama całkowicie poświęca się (...) osobie i dziełu swego Syna, aby - w zależności od Niego i z Nim, z łaski Wszechmogą- cego Boga - służyć tajemnicy odkupienia (...) z wolną wiarą i posłuszeństwem*⁶. Jest to tylko towarzyszenie Maryi w dziele Odkupienia, a nie udział. Maryja nic nie dodaje do Odkupienia, z którego sama pierwsza korzysta przez swe Niepokalane Poczęcie. Przez Maryję i w Niej Kościół znajduje się u stóp krzyża: Maryja reprezentuje i wprowadza Ciało Mistyczne - Kościół w uczestnictwo zbawienia, dopełniając braki udręk Chrystusa (Kol 1, 24). Według *Formu- larzu Mszy św. na uroczystość Najświętszej Maryi Panny z La Salette Pojednaw- czyni grzeszników*⁷, zatwierdzonego przez Kongregację Sakramentów i Kultu w Rzymie 25 czerwca 1976 r., cicha w cierpieniu Maryja *niesie* nas na Kalwarię i tam prosi o przebaczenie, które nam zjednuje ofiara Jezusa Chrystusa, będąca

6 Por. *Konstytucja dogmatyczna o Kościele...*, s. 159 n; Paweł VI, *Adhortacja aposto- lska „Marialis cultus”*, w: C. S. Napiórkowski, *Jak czcić Matkę Bożą?*, Niepokalanów 1984, s. 23-92.

7 APSK, *Formularz Mszy św. na uroczystość NMP z La Salette...*

9. Kult Matki Bożej z La Salette...

również częścią Jej i naszej ofiary (przypomina tę prawdę w La Salette: *Od jak dawna już cierpię za was*). Maryja nie jest drugim Odkupicielem, ale jest obecnością rodzaju ludzkiego, wyrażającą zgodę na szaleństwo z miłości - szaleństwo, którego najwyższym wyrazem była śmierć sprawiedliwego Jej Syna za grzeszników (Rz 5, 8).

W *Konstytucji o Liturgii świętej* Sobór Watykański II wskazuje na racje tej obecności: *Obchodząc ten roczny cykl misteriów Chrystusa, Kościół święty ze szczególną miłością oddaje cześć Najświętszej Matce Bożej Maryi, która nierozzerwalnym węzłem związana jest ze zbawczym dziełem swojego Syna. W Niej Kościół podziwia i wystawia wspaniały owoc Odkupienia i jakby w przeczystym obrazie z radością ogląda to, czym cały pragnie i spodziewa się być⁸*. Kult liturgiczny Maryi znajduje więc swoje usprawiedliwienie w motywie *chrystologicznym*, dlatego że jest Ona czczona w odniesieniu do *misteriów Chrystusa*; w motywie *soteriologicznym*, gdyż Maryja jest *związana nierozzerwalnym węzłem ze zbawczym dziełem swojego Syna*, i w motywie *naśladowniczym*, skoro Kościół podziwia w Niej to, *czym pragnie i spodziewa się być*. Przesłanki te rozjaśniają tło, na którym rozwiniemy treść kolejnych punktów omawianego zagadnienia. Nastawimy się na słuchanie La Salette *rozmodlonego* tak, jak Kościół przeżył to rozmodlenie, zatwierdzając jego liturgię.

2. KULT MATKI BOŻEJ Z LA SALETTE W TRADYCJI KOŚCIOŁA

Kult Matki Bożej z La Salette jako Pojednawczyni grzeszników od samego początku tkwi silnie w całym dziedzictwie Kościoła. Prawda o roli Matki Bożej jako *Pojednawczyni grzeszników* była już znana w tradycji Kościoła⁹. Ta uświęcona przez Kościół i owocna tradycja wyznacza nam

8 *Konstytucja dogmatyczna o liturgii świętej „Sacrosanctum concilium” nr 103, w: Sobór Watykański II, Poznań 1969, s. 63.*

9 *Mały słownik maryjny, Warszawa 1987; Matka Odkupiciela Matką Kościoła. Dokumenty, Warszawa 1990; Niewiasta obleczona w słońce, pr. zb. pod red. J. Delaney, Lublin 1992.*

Maryję *Pojednawczynię grzeszników* jako przedmiot nabożeństwa. Wyraźcicielami tej tradycji było wielu wybitnych Ojców i Doktorów Kościoła. Dla przykładu wystarczy zacytować ich modlitwy oraz naukę. Św. Augustyn (†430) nazywał Maryję: *jedyną ucieczką grzeszników*¹⁰. *O grzeszniku - zachęca św. Bazyli (†379) - nie trać ufności, ale uciekaj się do Maryi we wszystkich potrzebach i przyzywaj Ją na pomoc, a ona zawsze okaże się gotową do wspierania cię, Bóg bowiem chce, żeby pomagała wszystkim w każdej potrzebie. Ta Matka Miłosierdzia tak pragnie zbawić grzeszników, nawet największych, że sama wyszukuje ich, aby im przyjść z pomocą; jeśli zaś oni do Niej się uciekną, umie pojednać ich z Bogiem*¹¹. Sama Przenajświętsza Panna powiedziała św. Brygidzie (†1373), że nie ma na świecie grzesznika tak wrogo względem Boga usposobionego, którego by nie mogła pojednać z Bogiem i łaską na nowo ubogacić, jeśli się tylko do Niej ucieka i o pomoc błaga¹². Św. Efreem Syryjski (†373) zwracał się do Maryi tymi słowami: *Nadziejo zrozpaczonych, przez Ciebie jesteśmy pojednywani z Chrystusem, Twoim Synem. Ty jesteś jedyną Orędowniczką, pomocą dla grzeszników i tych, którzy pozbawieni są wszelkiego ratunku*¹³. Natomiast święty Bernard z Clairvaux (†1153) tak się modlił: *Niechaj przez Ciebie, Dziewico Błogosławiona, będzie nam dany przystęp do Twego Syna. Niechaj obfitość Twego miłosierdzia osłoni mnogość naszych grzechów, o Pani nasza, Pośredniczko nasza, z Synem Twoim nas pojednaj*¹⁴. Pojętym uczniem św. Bernarda stał się franciszkanin, św. Bernardyn ze Sieny (†1444), który ideę wszechpośrednictwa maryjnego szerzył i ugruntował wśród franciszkanów¹⁵. Już o wiele wcześniej św. Bonawentura (†1274) głosił, że *Maryja Panna zawsze gotowa jest pojednać nas z Bogiem... Jak księżyc między słońcem i ziemią, tak Maria wciąż jest między Bogiem, a grzesznikiem*¹⁶. Modlitwy te dowodzą, że tradycja Kościoła przypisała jednoznacz-

10 A. M. Liguori, *Uwielbienia Maryi*, Wrocław 2002, s. 64-69.

11 Tamże.

12 Tamże.

13 J. Jaouen, *La Salette...*, s. 413.

14 Tamże, s. 410.

15 S. C. Napiórkowski, *Matka Boska Franciszkańska*, w: *Studia Franciszkańskie*, Poznań, nr 4:1991, s. 132.

16 Tamże.

9. Kult Matki Bożej z La Salette...

nie Maryi rolę jednania ludzi z Chrystusem oraz że istniał też kult Maryi *Pojednawczyni grzeszników*, chociaż nie był on rozbudzony w Ludzie Bożym.

Nowym impulsem do jego rozwoju stało się objawienie Matki Bożej w La Salette (w wysokich Alpach francuskich) w dniu 19 września 1846 r.¹⁷, dwojgu dzieciom: 11-letniemu Maksyminowi Giraud¹⁸ i 15-letniej Melanii Mathieu-Calvat¹⁹. Dzieci nagle zobaczyły wielką jasność, z której

17 Miejsce objawienia La Salette znajduje się na granicy pomiędzy departamentami Isère i Wysokich Alp, na zboczach górskiego masywu Pelvoux, które położone jest na wysokości 1800 m n.p.m., na płaskowzgórzu o nazwie Sous-les-Baisses. Sama wioska leży na terenie dekanatu Corps (miasteczka oddalonego o 15 km), a do Grenoble, siedziby diecezji, jest ok. 80 km. Por. J. Stern, *La Salette...*, t. 1, s. 2-15; V. Hostachy, *Les Missionnaires de La Salette*, Paris 1930, s. 7 n; Tenże, *Histoire...*, s. 373-376.

18 Maksymin Giraud (1835-1875), ur. 27 sierpnia 1835 r. w Corps, syn Germana i Anny Marii Templier. Do 11 roku życia Maksymin nie chodził do szkoły i nie potrafił czytać ani pisać, ani nie miał prawie żadnej wiedzy religijnej. Po pobycie w Małym Seminarium La Cote-St. Andre i nieudanych próbach kontynuowania studiów, Maksymin na próżno próbował swoich sił w celu zdobycia jakiegoś zawodu. W końcu powrócił do swojego rodzinnego Corps, gdzie zmarł bardzo pobożnie, 1 marca 1875 r., w wieku 40 lat. Ciało jego spoczywa na cmentarzu w Corps, a jego serce w bazylice Matki Bożej w La Salette. Zob. J. Stern, *Maksymin i Melania. Pasterze z La Salette*, Kraków 1993; M. Caterini, *La Salette. La Madre che piange*, Torino 1981, s. 363.

19 Melania Mathieu-Calvat (1831-1904), ur. w Corps 7 listopada 1831 r., córka Piotra Calvat i Julii Barnaud. Melania już jako ośmioletnia dziewczynka pracowała w roli pasterki w okolicznych gospodarstwach, spędzając w domu rodzinnym tylko miesiące zimowe. W roku objawienia przebywała od wiosny do końca listopada w Ablandins u Jana Baptisty Pra. Podobnie jak Maksymin, nie umiała ani pisać, ani czytać, nie chodziła nigdy do szkoły i nie otrzymała prawie żadnego wykształcenia religijnego. W grudniu 1846 r. przyjęto ją do szkoły prowadzonej przez Siostry Opatrzności w Corps. Przebywała tam jako pensjonarka do 1850 r. Następnie w postulacie u tych samych sióstr w Corenc k. Grenoble. Po dwóch latach pobytu nie została dopuszczona do złożenia ślubów. W 1854 r. wstąpiła do Karmelu w Darlington (Anglia). Tam złożyła śluby zakonne 24 lutego 1856 r. Na skutek problemów rodzinnych – rodzice byli ze sobą skłóceni i rozeszli się – Melania załamała się. Dlatego 24 września 1860 r. opuściła Darlington, udając się do Marsylii, gdzie przebywała jej matka. W latach 1867-1884 przebywała pod opieką bpa Petagni w Castellamare (Włochy), prowadząc życie samotne. W 1884 r. powróciła do Francji do swojej matki w Cannes i Cannet (w Alpach Nadmorskich). Po śmierci matki (1 grudnia 1889 r.) Melania przeniosła się do Marsylii. Przez cały ten okres usiłowała zrealizować projekt fundacji zakonu w Chalons-sur-Saone w diecezji Autun. Od 1892 r. zamieszkała we Włoszech, gdzie spędziła

stopniowo wyłoniła się postać młodej kobiety. Siedziała z twarzą ukrytą w dłoniach i płakała. Następnie *Piękna Pani* - jak ją nazwali świadkowie objawienia – wstała i zbliżyła się do dzieci. Była ubrana w białe szaty ozdobione różami. Na jej piersiach wisiał złoty krucyfiks z narzędziami Męki Pańskiej (młotek i obcęgi). Czepek na jej głowie wieńczyła wysoka korona. Podczas ponad półgodzinnego orędzia Maryja przepowiedziała liczne klęski czekające ludzi (klęski głodu, nieurodzaje, epidemie, wojny) i błagała o nawrócenie i pojednanie z Bogiem²⁰.

3. HISTORIA NABOŻEŃSTWA DO MATKI BOŻEJ Z LA SALETTE POJEDNAWCZYNI GRZESZNIKÓW

Maryja w swoim orędziu²¹ skierowanym do świata - poprzez Maksymina i Melanię, świadków objawienia w La Salette - domaga się po prostu przestrzegania podstawowych obowiązków religijnych: poddania się woli Pana Boga, szanowania Dnia Pańskiego, modlitwy codziennej²². Nie prosi o nic szczególnego dla siebie, jak tylko o tradycyjne *Ojcze nasz* i *Zdrowaś Maryjo* w modlitwie rano i wieczorem oraz prośby zawartej w skardze: *Choćbyście nie wiem jak się modlili, nie wiem co czynili, nigdy nie zdołacie wynagrodzić trudu, którego się dla was podjęłam*. Dziewica z La Salette

---

ostatnie lata swego życia, życia niespokojnego, ale przykładnego. Zmarła w nocy z 14 na 15 grudnia 1904 r. w Altamura (w prowincja Bari) w wieku 73 lat. Zob. J. Stern, *Makymin...*, s. 15-24; M. Caterini, *La Salette...*, 1981, s. 364-365.

20 J. Jaouen, *La Salette...*, s. 51-68.

21 Zob. A. Avitabile, G. Mateo Roggio, *La Salette. Znaczenie i aktualność*, tł. Z. Ziółkowski, Warszawa 1998, s. 24-29.

22 M. Caterini, *La Salette...*, s. 372: Wielki apostoł Matki Bożej z La Salette papież Pius IX w encyklice *Noscitis et nobiscum* z 8 grudnia 1849 r. skierowanych do biskupów włoskich ostro piętnował grzechy, wspomniane przez Maryję w La Salette.

9. Kult Matki Bożej z La Salette...

przeznacza wyraźnie swoje orędzie²³ dla zgromadzenia ludu chrześcijańskiego: *Przekażcie to całemu mojemu ludowi*, prosi na zakończenie.

Zasadniczy przejaw kultu, sprowokowany przez objawienie w tygodniach po nim następujących, zawierał się w takich jego głównych aktach pobożności, jak: adoracja, uczestnictwo we Mszy świętej i w nabożeństwach religijnych tych, którzy mniej lub bardziej zapominali o ich Stwórcy. Zaraz po 19 września 1846 r. (sobota) rozpoczął się ruch pielgrzymkowy na miejsce objawienia²⁴. Bez żadnego wpływu ze strony du-

23 Orędzie Matki Bożej z La Salette trzeba odbierać w świetle nauki płynącej do nas z krzyża. Uderza w nim głębokie zrozumienie wszystkiego, co niósł ze sobą wiek XIX, ale przede wszystkim wzywa nas, byśmy naprawdę zaufali *Dobrej Nowinie* i nie zaniechali się w wierze. Przypomina nam, że Chrystus ofiarowuje nam zbawienie, ale nie może nas zbawić bez naszego udziału; że pośrednictwo Maryi nie może nic zdziałać, jeśli my sami je lekceważymy; że nasze poczucie wolności nie może się sprzeciwiać obowiązkowi dotyczącym święcenia Dnia Pańskiego; zachęca, byśmy pokładali ufność w imieniu Jezusa, w mocy Jego ramion, którymi nas zbawia, lecz którymi również rozprasza pysznych; wzywa byśmy badali znaki czasu i dostrzegali w nich nagłą potrzebę nawrócenia (Łk 12'13); podkreśla konieczność codziennej modlitwy, niedzielnego uczestnictwa w ofierze eucharystycznej, zachowania postu; obrazuje ojcowską obecność Boga, wrażliwego na przejawy naszej dobroci, nawet te najbardziej odruchowe; na końcu Maryja poleca pełnić *misję wśród całego swego ludu*. Słowa Maryi w orędziu wytyczają drogę, która prowadzi do życia (Mt 7, 14), lecz która jest tak wąska i stroma, jak wąska i stroma była ścieżka w La Salette, na którą weszła *Piękna Pani*, zanim wstąpiła do nieba. Przyszła, by nas napomnieć, tak jak to czynił św. Paweł: *W imię Chrystusa prosimy: pojednać się z Bogiem!* (por. 2 Kor 5, 20). Maryja z La Salette jest wysłanniczką Boga pełnego dobroci, który się objawił w Jezusie Chrystusie i który apeluje do wolnej woli swych dzieci, by korzystając z niej umiały wybierać to, co dla nich na dziś jest najważniejsze. R. Castel, *La Salette*, w: *Mały słownik maryjny*, Warszawa 1987, s. 38 n.

24 La Salette, do czasu objawienia zupełnie nie znana wioska alpejska, szybko stała się głównym miejscem narodowych pielgrzymek we Francji. Pierwsi pątnicy podążyli na górę pieszo lub na grzbietach mułów. Z wyschniętego źródła, w miejscu ukazania się Maryi, wytrysnęła woda. W pierwszą rocznicę objawienia przybyło tu ok. 50 tysięcy pielgrzymów. Od września 1847 r. w tymczasowej kaplicy odprawiano Msze św. do Matki Bożej z La Salette. Wiosną 1848 r. z inicjatywy miejscowego proboszcza ks. Ludwika Perrin założono bractwo *Matki Bożej z La Salette Pojedynczych grzeszników*. O popularności kultu może świadczyć fakt, iż w całym kraju zaczęto organizować pielgrzymki narodowe dzięki inicjatywie ks. P. Thedenota, który rzucił hasło uzdrowienia Francji za wstawiennictwem Matki Bożej z La Salette, w duchu zadośćuczynienia. Rezultatem tych pielgrzymek było obudzenie się życia religijne-

chowieństwa (gdyż biskup Philibert de Bruillard nakazał wyraźnie swoim kapłanom jak największą ostrożność w sprawie objawienia w La Salette²⁵) wierni spontanicznie udawali się na miejsce objawienia, aby tam się modlić i pokutować za swoje grzechy.

Wielka nowina ogłoszona w La Salette łatwo została zrozumiana przez wszystkich. Łzy Matki Bożej i wzmianka o odrzuceniu Bożego prawa przez ludzkość stały się mocną katechezą wzywającą do nawrócenia. Sumienie człowieka szybko odgadło rolę Tej, która we łzach nieustannie prosi, aby Bóg nas nie opuścił. Dlatego pierwszym tytułem zastosowanym do Maryi z La Salette było wezwanie: *Pojednawczyni grzeszników*. Słuszność tego wezwania zaraz potwierdziła się w nieprzerwanej historii cudownych nawróceń i powrotów do kochającego Boga. U stóp Płaczącej Matki szybko budziły się sumienia grzeszników otwierające się na pojednanie z Bogiem, z samym sobą, z bliźnim i z całym stworzeniem.

Jednak pielgrzymka na La Salette była zarezerwowana dla mniejszości wiernych. Przede wszystkim dlatego, że podróże kosztowały wtedy fortunę, wyłączyszy podróże piechotą, a także dlatego, że w tym czasie miejsce objawienia było szczególnie niedostępne dla osób starszych i chorych. Stąd narodzenie się nowych form kultu zaadaptowanych specjalnie

---

go. Na przykład w diecezji Arras w latach siedemdziesiątych XIX wieku istniało 13 ośrodków pielgrzymkowych poświęconych Matce Bożej z La Salette. Jej wielkimi czcicielami byli m.in. św. Jan Vianney - proboszcz z Ars, św. Jan Bosco – założyciel salezjanów, św. Julian Eymard – założyciel zgromadzenia Najświętszego Sakramentu, Piotr Semeneno – założyciel zmartwychwstańców. Pod koniec XIX w. w związku z rozwojem Lourdes kult Matki Bożej Saletyńskiej we Francji nieco osłabł. W latach 1901-1942 na skutek prześladowań religijnych saletyni zostali zmuszeni do opuszczenia sanktuarium i terytorium Francji. Fakt ten przyczynił się do zahamowania rozwoju kultu Matki Bożej z La Salette we Francji. W krajach, do których przybyli saletyni, założyli wiele ośrodków propagujących kult *Pięknej Pani*. Obecnie do La Salette przybywa rocznie ponad 200 tysięcy pielgrzymów, zarówno z Francji, jak i innych krajów Europy i świata. Najwięcej w miesiącach letnich, od maja do września. Zob. E. Picard, *La Salette...*, 249; R. Castel, *La Salette - Maryja na naszych drogach*, tł. Z. Żyźniewski, Strasburg 1995; Z. Żyźniewski, *La Salette wczoraj i dziś*, „*La Salette Posłaniec Matki Bożej Saletyńskiej*”, nr 5/1996, s. 13-15.

25 AZSR, sygn. E-1, *Lettre de Monseigneur l'évêque de Grenoble à son clergé*, Grenoble, impr. J. Baratier, 1846; Ph. de Bruillard, *Mandement du Monseigneur l'évêque de Grenoble à son clergé*, Grenoble 9.10.1846.

9. Kult Matki Bożej z La Salette...

dla osób chorych i z odległych stron, jak: nowenna modlitw do Maryi z La Salette i użycie z wiarą wody ze źródła, określanego cudownym²⁶. Były to pierwsze formy kultu indywidualnego.

Na wiosnę 1848 r. w parafii La Salette zrodziło się bractwo *Matki Bożej z La Salette Pojednawczyni grzeszników* i dało początek wielu innym. Założył je w dniu 1 maja 1848 r., z upoważnienia bpa Philiberta de Bruillarda, ks. Ludwik Perrin, proboszcz La Salette²⁷, który pragnął za pomocą tego bractwa przekształcić swoją parafię w ośrodek modlitw o nawrócenie grzeszników. On nim kierował i pozyskał dla niego pięćdziesiąt tysięcy członków jeszcze przed przybyciem misjonarzy na górę La Salette (maj 1852 r.). Warunkiem przynależności członków było: wpisanie się do księgi bractwa i odmawianie codziennie modlitw: *Ojcze nasz* i *Zdrowaś Maryjo* oraz wezwania: *Matko Boża z La Salette Pojednawczyni grzeszników, módl się nieustannie za nami, którzy się do Ciebie uciekamy*. Był to więc początkowo ruch ludowy, mający charakter zadośćuczynienia. Jego statut jako arcybractwa *Matki Bożej z La Salette Pojednawczyni grzeszników*, z prawem afiliacji innych bractw, zatwierdziła specjalnym *breve* Stolica Apostolska w dniu 7 września 1852 r., nadając mu liczne odpusty i przywileje²⁸. Od tej chwili stowarzyszenie rozszerzało się po całym świecie z wielkim powodzeniem²⁹. Obecnie dzięki rozprzestrzenieniu się Zgromadzenia Misjonarzy Matki Bożej z La Salette w świecie, bractwa Matki Bożej Saletyńskiej osłaniają ziemię siecią swej wynagradzającej modlitwy.

Z punktu widzenia saletyńskiego uderza nazwa stowarzyszenia: *Matka Boża z La Salette Pojednawczyni grzeszników*³⁰. Oto co mówią dokumenty

26 J. Stern, *La Salette ...*, t. 1, s. 55, 147; t. 2, s. 18, 41, 208, 229.

27 Ks. Ludwik Perrin (1812-1884), proboszcz w La Salette jako pierwszy nazwał Matkę Bożą z La Salette tytułem *Pojednawczyni grzeszników* i takiej nazwy używał w swoich urzędowych dokumentach.

28 Zob. E. Picard, *La Salette...*, s. 244; *Origine de L' Archiconfrérie*, „Annales”, r. 26:1890/91, z. 1, s. 7-9; *Reglement de l'archiconfrérie N.-D. Réconciliatrice de La Salette*, Grenoble 1877.

29 Tamże. W 1866 r. *Arcybractwo Matki Bożej z La Salette Pojednawczyni grzeszników* liczyło 280 filii, w 1870 r. - ponad 400, 1879 r. - 551 (w tym 51 w Belgii, 39 we Włoszech, 29 w Hiszpanii).

30 J. Stern, *La Salette...*, t. 3, s. 78. Zaproponował ten tytuł Stolicy Apostolskiej biskup z Grenoble, Philibert de Bruillard.

miejscowych księży, którzy w tym czasie opiekowali się parafią La Salette i pielgrzymkami: *W maju 1848 r., skoro tylko topnienie śniegu pozwoliło na odprawienie Mszy św. w kaplicy zbudowanej na miejscu objawienia, ogłosiliśmy pielgrzymom ustanowienie bractwa Matki Bożej Pojednawczyni z La Salette. To nowe wezwanie, które pobożna ludność sama uświęciła, zostało przyjęte z przyjemnością*³¹. A jak słuszną była jego nazwa, potwierdziły to nieskończone historie cudownych nawróceń. To wezwanie stało się później tytułem liturgicznym Maryi z La Salette dla całego Kościoła. A już w 1847 r. uświęcono rocznicę objawienia po raz pierwszy Mszą świętą do Matki Bożej *Pojednawczyni grzeszników*³².

Pomysł nadania Maryi z La Salette tytułu *Pojednawczyni grzeszników* zrodził się podczas medytacji nad Jej orędziem. Maryja przedstawia się w nim jako nasza Protektorka i Pojednawczyni, chociaż nie używa słowa *Pojednawczyni*. Równocześnie pojawił się inny czynnik, który przesądził ten wybór i pomógł w rozwoju kultu w tym kierunku: treści mariologiczne zawarte w książce *Uwielbienia Maryi*³³ św. Alfonsa Marii Liguoriego. Kapłani z La Salette cytowali ją w swoich kazaniach, konferencjach i naukach, w szczególności te fragmenty, które dotyczyły Maryi jako *Pojednawczyni*. Myśl, że Maryja wyprasza i otrzymuje dla grzeszników pojednanie ze swoim Synem - Jezusem Chrystusem, tworzy motyw przewodni pierwszej części tej książki. Można powiedzieć, że ta pozycja książkowa pomogła orędziu z La Salette osadzić w żywej tradycji Kościoła³⁴.

W tym samym roku (1848), kiedy zrodził się kult Matki Bożej z La Salette jako *Pojednawczyni grzeszników*, miała miejsce również konsekracja

31 J. Stern, *La Salette...*, t. 2, s. 270; J. Bouvier, *Office divin de Notre-Dame de La Salette, à l'usage et à la dévotion des prêtres et des fidèles*, Grenoble 1848; Tenże, *Supplément pour l'office et la messe de Notre-Dame de La Salette*, Grenoble 24.08.1853.

32 J. Jaouen, *La Salette...*, s. 40.

33 Św. Alfons Maria de Liguori (1696-1787) opublikował w 1750 r. dwutomowe dzieło *Uwielbienia Maryi (Le glorie di Maria)*. Miało ono 324 wydań w różnych językach. W języku polskim wydano w 2000 r. tylko pierwszą część tego dzieła, komentarz do modlitw *Salve Regina* pod zmienionym tytułem: *Wysławianie Maryi*. Zob. A. M. Liguori, *Wysławianie Maryi. Rozważania nad wezwaniami modlitwy „Witaj Królowo”*, Kraków 2000.

34 J. Stern, *La Salette...*, t. 2, s. 271; P. Jamioł, *Dzieje sanktuarium...*, s. 407.

9. Kult Matki Bożej z La Salette...

pierwszego sanktuarium, zbudowanego ku czci Matki Bożej z La Salette, na drugim końcu Francji w Morlaix (w rejonie Bretania, w departamencie Finistere)³⁵, staraniem zakonnic klasztoru Matki Bożej Zwycięskiej. Wraz z nim rozpoczyna się nowa forma kultu: wznoszenie świątyń i kaplic ku czci Maryi z La Salette. W tym miejscu warto zaznaczyć, że do tej chwili rozprzestrzenianie się form pobożności odbywało się raczej za pośrednictwem medalików, stowarzyszeń albo figur lub kaplic w dużych kościołach. Teraz dla La Salette będzie to coś zupełnie nowego, a mianowicie translokacja kultu, czyli owoce osobistej obecności Maryi z La Salette w przekazywaniu Jej orędzia całemu ludowi. Ożywił się ruch pielgrzymkowy do powstałych sanktuariów, które symbolicznie będą reprezentować miejsce objawienia na całym świecie, a przede wszystkim pomogą w rozprzestrzenianiu się orędzia i kultu³⁶. Przykładem takim jest sanktuarium Matki Bożej Saletyńskiej w Dębowcu, tzw. *Polskie La Salette*. Sanktuarium w Morlaix było pierwszym z tych sanktuariów saletyńskich w świecie, w którym wierni czcili Maryję z La Salette jako *Pojednawczynię grzeszników* poprzez pielgrzymki³⁷.

35 J. Stern, *La Salette...*, s. 267, 301 n; *Objawienie Matki Bożej w La Salette*, Kraków 2008, s. 191-192.

36 W wyniku translokacji kultu Matki Bożej z La Salette powstały sanktuaria: we Francji – Morlaix (1848), La Salette (1852), Vienne (1869), Noiretable (1889), Sete (1898), Paryż (1914); w Belgii – Tournai (1901), w Stanach Zjednoczonych – Hartford (1892), Enfield (1927), Attleboro (1942), Olivet (1942), Ipswich (1945), St. Louis (1958), Twin Lakes (1967); we Włoszech – Salmata (1898); w Niemczech – Engerazhofen (1866); w Brazylii – Rio de Janeiro (1914), Marcelino Ramos (1928), Sao Paulo (1943), Caldas Novas (2006); w Argentynie – Santiago del Estero; na Madagaskarze – Antsirabé (1899); na wyspie Reunion – Saint-Leu (1959); w Hiszpanii – Siador-Silleda (1984); na Filipinach – Biga Silang (1966), Ramon (1985); w Polsce – Dębowiec (1912), Rzeszów (1936), Gdańsk-Sobieszewo (1946); w Słowacji – Považské Podhradie (1992), Chrenovec (1993), na Ukrainie – Łanowice (1994). Ponadto kult Matki Bożej z La Salette jest szerzony w 240 parafiach i placówkach saletyńskich, a także ponad 200 parafiach diecezjalnych w różnych krajach świata. Zob. A. Garnier, *L'expansion de La Salette dans le monde (1846-1946)*, Grenoble 1946; R. Castel, *La Salette – Maryja...*; M. Caterini, *La Salette...*; P. Jamioł, *Saletyni w Polsce*, Kraków 2004; Tenże, *Dzieje sanktuarium...*; A. Skałba, *Sanktuaria Matki Bożej Saletyńskiej w świecie*, „*La Salette Posłaniec Matki Bożej Saletyńskiej*”, nr 5/1996, s. 17-21.

37 A. Garnier, *L'expansion...*, s. 189.

Kult Matki Bożej z La Salette przybrał na znaczeniu od chwili, gdy Kościół w osobie bpa Philiberta de Bruillard³⁸ zatwierdził objawienie jako *niewątpliwe i pewne*³⁹. Należy podkreślić, że sercem kultu Matki Bożej Saletyńskiej *Pojednawczyni grzeszników* i najważniejszym Jej sanktuarium, ze względu na istotę i doniosłość przekazanego orędzia, stał się klasztor i bazylika saletynów w La Salette. Jest to jedno z najpiękniejszych sanktuariów maryjnych świata, położone w Alpach Izeryjskich na wysokości 1800 m n.p.m., w pobliżu miasteczka Corps (diecezja Grenoble). Maryja czczona jest tutaj szczególnie jako *Pojednawczyni grzeszników*. Papież Pius IX zatwierdził nabożeństwo do Matki Bożej z La Salette pod wezwaniem *Pojednawczyni grzeszników*, które posiada charakter chrystocentryczny⁴⁰.

38 Biskup Philibert de Bruillard (1765-1860), urodził się 12 sierpnia 1765 r. w Dijon, wyświęcony na kapłana w 1789 r. W czasie terroru rewolucji francuskiej był w Paryżu jednym z kapelanów, którzy towarzyszyli skazanym na gilotynę. Mianowany został kanonikiem Notre Dame de Paris w 1804 r., następnie proboszczem Saint-Nicolas-du Chardonnet (1810 r.), a potem Saint Etienne-du Mont (1820 r.). 6 lipca 1826 r. został konsekrowany na biskupa diecezji Grenoble. Kierował diecezją przez 27 lat. Jego długi apostołat cechowała miłość do biednych i nieszczęśliwych, wielka pobożność i szczególne nabożeństwo do Matki Bożej. Wydał dwa katechizmy dla młodzieży, napisał ponad 180 listów pasterskich do wiernych. Dbał o karność kościelną, był miłośnikiem i hojnym dla potrzebujących. Fundował bursy i dawał jałmużnę. Został odznaczony Krzyżem zasługi, Krzyżem Kawalerskim i Oficerskim Legii Honorowej. Objawienie Matki Bożej w La Salette uważał za największe i najświetniejsze wydarzenie swego życia, a położenie kamienia węgielnego pod świątynię bazyliki w La Salette, za uwieńczenie swej posługi biskupiej. Drugie jego wielkie dzieło życiowe to fundacja Zgromadzenia Misjonarzy Matki Bożej z La Salette. Zapisał się trwale w pamięci diecezji przez swoje cnoty i zasługi. W lipcu 1852 r. zgłosił Stolicy Apostolskiej swoją rezygnację. Pożegnał się czule z duchowieństwem i wiernymi, udał się w dniu 6 maja 1853 r. do klasztoru Sióstr Sacre-Coeur w Montfleury k. Grenoble, gdzie do końca swego życia był przykładem pobożności i umartwienia. Zmarł 15 grudnia 1860 r. w Montfleury, mając 95 lat. Pochowany został w katedrze w Grenoble, a serce jego wyjęto (bo tak sobie życzył) i w uroczystym pochodzie złożono w bazylice w La Salette w dniu 25 maja 1861 r. Zob. V. Hostachy, *La galerie des portraits de La Salette. Troisième série: les eveques de La Salette*, Paris 1931, s. 9-134; L. Bassette, *Les orgines familiales de Monseigneur Philibert de Bruillard évêque de Grenoble de 1826 à 1853*, Grenoble 1957.

39 J. Jaouen, *La Salette...*, s. 107.

40 Teologiczne podstawy nabożeństwa do Matki Bożej z La Salette opracował saletyn, ks. Sylvan Maria Giraud (1830-1885), uważany w XIX w. za jednego z najbardziej

9. Kult Matki Bożej z La Salette...

Również papieże: Leon XIII, Pius X, Benedykt XV, Pius XII i Jan XXIII pobłogosławili i zaaprobowali kult Matki Bożej z La Salette *Pojednawczy- ni grzeszników*, udzielając licznych i cennych przywilejów⁴¹. W dniu 21 sierpnia 1879 r. dokonano uroczystej koronacji figury Matki Bożej Sale- tyńskiej w bazylice La Salette koronami papieskimi⁴², co jeszcze bardziej przyczyniło się do zdynamizowania kultu Maryi pod tym wezwaniem. Aktu koronacji dokonał delegat papieża Leona XIII, kard. Jean-Hippolyte Guibert (1803-1886), arcybiskup Paryża.

Niezwykle interesująca jest sama historia kultu liturgicznego Matki Bożej z La Salette *Pojednawczy ni grzeszników*. Od września 1847 r. bp Philibert de Bruillard z Grenoble pozwolił na odprawianie Mszy świętych do Matki Bożej z La Salette w prowizorycznej kaplicy, zbudowanej na

wnikliwych przedstawicieli ówczesnej myśli teologicznej, zwłaszcza w zakresie życia duchowego. Ks. Giraud szczególnie podkreśla - w związku z nabożeństwem do Matki Bożej z La Salette - w misterium maryjnym tajemnicę bolesnego macierzyństwa Bo- żego, z którego wynika: cierpiące uczestnictwo w dziele Jej Syna Jezusa Chrystusa, pośrednictwo - pojednanie, chwalebność, a więc mówiąc najkrócej: współcierpienie, pojednanie, chwała. W tym aspekcie odpowiedzią wiernych aktywnie włączonych w kult Maryi z La Salette winny być: żal za grzechy, pokuta, zadośćuczynienie, po- stawa odpowiedzi miłością na miłość. Ks. Giraud mówi o ustawicznym, ciągłym, na- wracaniu się, które obejmuje całe życie człowieka w procesie dążenia do Boga przez Maryję w Chrystusie. Podkreśla, że nabożeństwo do Maryi z La Salette zawsze złą- czone jest z naśladowaniem Jej, by żyć pod Jej opieką i uczestniczyć w Jej świętości. Tym, w czym mamy naśladować Maryję są Jej cnoty, szczególnie zaś wiara, nadzieja, miłość, pokora, posłuszeństwo Duchowi Świętemu, miłość do Jezusa i zjednoczenie z Nim. Ks. Giraud wskazuje, iż Maryja z La Salette przedstawia siebie jako Tę, która jest najpełniej zjednoczona z Jezusem: Jej wola poddana jest całkowicie woli Jezusa. Kult Matki Bożej z La Salette prowadzi do osiągnięcia doskonałości chrześcijańskiej, a doskonałość ta wyraża się w najściślejszym zjednoczeniu woli z wolą Chrystusa. W aspekcie negatywnym będzie to usunięcie wszelkich przywiązań: do grzechu, do stworzeń, do własnych pożądań. Od strony pozytywnej - dążność do złączenia pamięci, rozumu i woli z Chrystusem. Zob. S. Giraud, *La pratique de la dévotion à Notre Dame Réconciliatrice de La Salette*, La Salette 1863; Tenże, *De l'union à Notre Seigneur Jésus Christ dans sa vie de victime*, La Salette 1870; Tenże, *Prêtre et hostie*, Lyon 1885, t. 1-2; Tenże, *De la dunion avec Marie, mère de Dieu*, La Salette 1864; Tenże, *Mois de Marie*, Grenoble 1923.

41 *Objawienie Matki Bożej...*, s. 192.

42 V. Hostachy, *Histoire...*, s. 352.

miejscu objawienia⁴³. W następnym roku wypowiedział się półoficjalnie za autentycznością objawienia⁴⁴, a od 19 września 1851 r. oficjalnie, *Listem Pasterskim* stwierdzając, że: *Objawienie Najświętszej Maryi Panny dwojgu pastuszkom 19 września 1846 r., na jednej z gór, należących do łańcucha Alp, położonej w parafii La Salette, w dekanacie Corps, posiada w sobie wszystkie cechy prawdziwości i wierni mają uzasadnione podstawy uznać je za niewątpliwe i pewne*⁴⁵.

Chociaż biskup z Grenoble śledził bardzo uważnie rozwój saletyńskiego kultu i był nim bardzo zainteresowany, to jednak nie on był jego inicjatorem, jak zresztą oświadczył to jasno i wyraźnie: *Pielgrzymowanie do Matki Bożej z La Salette już ma miejsce* - pisze w *Liście Pasterskim* z 1 maja 1852 r., w którym ogłasza położenie kamienia węgielnego pod budowę sanktuarium - *i od objawienia Błogosławionej Dziewicy Maryi stale jest praktykowane*⁴⁶. Aprobata dana przez bpa Philiberta de Bruillard w *Liście Pasterskim* z 19 września 1851 r. wyznaczyła ważny etap w dziejach kultu, gdyż otwarła ona drzwi kultowi liturgicznemu do Matki Bożej z La Salette: *Zezwalamy na kult Matki Bożej z La Salette. Pozwalamy na głoszenie go oraz wyciąganie duchowych i praktycznych wniosków, jakie wynikają z tego wielkiego wydarzenia*⁴⁷. Także jego następca, bp Achile-Marie Ginoulhiac⁴⁸ - znany dogmatyk, dał ważne wskazania dotyczące charakteru

---

43 Por. J. Bouvier, *Suplement...*; J. Stern, *Cechy i przejawy kultu Matki Bożej z La Salette od samego początku aż do czasów współczesnych*, Rzym 1993.

44 Stolica Apostolska uznała wyniki kanonicznego badania objawienia w La Salette specjalnym pismem *breve* z dnia 7 października 1851 r. podpisanym przez kard. Luigi Lambruschiniego.

45 AZSR, sygn. E-3, *Mandement...*; L. Bassette, *Le fait...*, s. 241-244.

46 AZSR sygn. E-4, *Lettre Pastorale...*; J. Stern, *La Salette...*, t. 3, s. 211.

47 J. Jaouen, *La Salette...*, s. 386.

48 Biskup Jacques-Marie-Achille Ginoulhiac (1806-1875), urodził się 3 grudnia 1806 r. w Montpellier. Po święceniach kapłańskich był profesorem Wyższego Seminarium Duchownego w Montpellier, następnie wikariuszem generalnym arcybiskupa Darci-moles w Aix-en-Provence. Od 1 maja 1853 r. do 2 marca 1870 r. był biskupem diecezji Grenoble, a później został metropolitą archidiecezji Lyon, zastępując kardynała Bonalda. Zmarł 17 grudnia 1875 r. w Montpellier. Jego dzieła stawiają go w rzędzie najlepszych teologów XIX w. (*Histoire du dogme catholique pendant les trois premiers siècles de l'Eglise, Les Epîtres pastorales, Les Origines du Chritianisme, Le Sermon*

9. Kult Matki Bożej z La Salette...

teocentrycznego kultu Matki Bożej z La Salette oraz jego wymiaru maryjnego. Według jego listu duszpasterskiego⁴⁹ z 4 listopada 1854 r. kult Matki Bożej z La Salette wynagradza zniewagi, które człowiek czyni buntując się przeciw Panu Bogu. Jest to więc kult oparty na Piśmie św. i tradycji Kościoła, który czci Dziewicę Maryję - Ucieczkę grzeszników⁵⁰.

Stolica Apostolska od samego początku objawienia interesowała się rozwojem kultu Matki Bożej z La Salette. Papież Pius IX od 1848 r. we wszystkich swoich pierwszych dokumentach, gdy mówił o La Salette to zawsze podkreślał, że jest szczęśliwy wiedząc, że wielu ludzi z całego świata pielgrzymuje na La Salette, *aby tam uczcić Błogosławioną Dziewicę Maryję*⁵¹. Stolica Apostolska bullą z dnia 24 i 26 sierpnia 1852 r. nadała sanktuarium w La Salette liczne łaski duchowe⁵². Między innymi przyznała przywilej odprawiania Mszy św. wotywniej do Matki Bożej z La Salette⁵³ wszystkim kapłanom przybywającym na miejsce objawienia. Natomiast dekret tego samego papieża z dnia 7 września 1852 r. podnosi dotychczasowe bractwo Matki Bożej z La Salette *Pojednawczyńi grzeszników* do godności arcybractwa, co jeszcze bardziej ułatwia rozprzestrzenianie się kultu⁵⁴. Ostatnim dokumentem, niejako zamykającym sprawę La Salette, był list pasterski bpa Ginoulhiac z Grenoble z dnia 19 września 1855 r., w którym wyrażanie stwierdzono, że: *Misja pastuszków skończyła się, a zaczęła się misja Kościoła*⁵⁵.

sur la montagne). M. Caterini, *La Salette...*, s. 354; L. Bassette, *Le fait...*, s. 323-324; J. Jaouen, *La Salette...*, s. 282.

49 AZSR, sygn. E-9, *Instruction pastorale et Mandement de Monseigneur l'êvêque de Grenoble, portant condamnation du livre intitulé: Affaire de La Salette, Mémoire au pape*, Grenoble, typ. J. Baratier, 1854.

50 J. Stern, *La Salette...*, t. 2, s. 268-272.

51 Tamże, t. 2, s. 304; t. 3, s. 238.

52 AZSR, sygn. D-1, *Rescrits et Brefs de 1852*.

53 Indult Stolicy Apostolskiej z dnia 2 grudnia 1852 r. zezwala na coroczną uroczystość święcenia 19 września przez Mszę św. i nieszpory na cześć Maryi, w rocznicę objawienia się Matki Bożej w La Salette (vel ipso die apparitionis), lub w następną niedzielę, we wszystkich kościołach diecezji Grenoble. Zob. E. Picard, *La Salette...*, s. 125 n.

54 J. Stern, *La Salette...*, t. 3, s. 78.

55 M. Caterini, *La Salette...*, s. 354.

W kilka lat później Święta Kongregacja Rytów w zbiorze dekretów autentycznych z dnia 19 stycznia 1879 r. sprecyzowała, że stowarzyszenie powinno nosić nazwę: Błogosławionej Dziewicy Maryi Pojednawczyni grzeszników⁵⁶. Stolica Święta chciała się także upewnić, że kult ku czci Dziewicy z La Salette będzie skoncentrowany na tym co istotne - na zbawieniu grzeszników. W zgodzie z tą linią pozostawały kolejne aprobaty Stolicy Apostolskiej. Najpierw, dekretem Świętej Kongregacji Obrzędów z dnia 20 czerwca 1934 r., ogłosiła Maryję z La Salette główną Patronką instytutu o tej nazwie, ustanawiając Jej święto 19 września⁵⁷. A kilka lat później, w dniu 14 kwietnia 1943 r., zezwoliła na ułożenie formularza mszalnego⁵⁸ i własnego oficjum brewiarzowego ku czci Maryi z La Salette *Pojednawczyni grzeszników*⁵⁹. Należy tutaj podkreślić, że od tej chwili Kościół święty przyjął objawienie Matki Bożej z La Salette przez ustanowienie wspomnienia liturgicznego na Jej cześć. Również każdego 19 września saletyni odmawiają *Liturgię godzin* ku czci swojej Patronki w uroczystość Najświętszej Maryi Panny z La Salette *Pojednawczyni grzeszników*⁶⁰.

56 AZSR, sygn. D-3a, *Decreta authentica Congregationis Sacrorum Rituum* 12.05.1877 (nr 5692), V App. IV, Rzym 1879.

57 M. Caterini, *La Salette...*, s. 289.

58 AZSR, sygn. D-8c, *S. Congregatio Sacrorum Rituum. Die 19 septembris. Beatae Mariae Virginis a La Salette...*; *Missa Propria Beatae Mariae Virginis a La Salette Reconciliatricis Peccatorum Patronae Praecipuae Congregationis Sollemnitas*, Romae 25.06.1976; *Teksty liturgiczne związane z objawieniem Najśw. Maryi Panny z La Salette*, Kraków 1992; *Messe et Vepres de Notre-Dame de La Salette*, La Salette 1946; *Oedo divini officii recitandi Missaeque celebradae iuxta Calendarium Congregationis Missionariorum B. M. V. A La Salette 1963-1970*, Napoli 1963-1970; Archiwum Archidiecezjalne w Przemyślu (Dalej cyt.: AAP), sygn. TSa1, *Przywilej odprawiania Mszy św. do Matki Boskiej Saletyńskiej jako Mszy wotywniej* wydany w Rzymie przez Świętą Kongregację Obrzędów, Rzym 31.08.1945.

59 Tamże; APSK, *Officium Proprium Beatae Mariae Virginis a La Salette Reconciliatricis Peccatorum Patronae Praecipuae Congregationis Sollemnitas*, Romae 25.06.1976; *Liturgia godzin: Uroczystość Najśw. Maryi Panny z La Salette Pojednawczyni grzeszników*, Kraków 1991; *S. Congregatio Sacrorum Rituum. Die 19 Septembris Beatae Mariae Virginis a La Salette...*

60 *Liturgia godzin: Uroczystość Najśw. Maryi Panny z La Salette Pojednawczyni grzeszników*, Kraków 1991.

4. WSPOMNIENIE LITURGICZNE NAJŚWIĘTSZEJ PANNY MARYI Z LA SALETTE POJEDNAWCZYMI GRZESZNIKÓW

Po odnowie soborowej formularz *Mszy świętej ku czci Najświętszej Maryi Panny z La Salette Pojednawczymi grzeszników* został zatwierdzony przez Świętą Kongregację Kultu Bożego i Sakramentów w dniu 25 czerwca 1976 r. Prymas Polski kard. Stefan Wyszyński, potwierdził ten formularz Mszy św. o Matce Bożej Saletyńskiej *Pojednawczymi grzeszników* w dniu 8 października 1977 r.⁶¹ i zalecił wprowadzić go w życie Kościoła. Natomiast *Teksty liturgiczne związane z objawieniem Najświętszej Maryi Panny w La Salette* w języku polskim, a także tekst *Liturgii godzin na uroczystość Najświętszej Maryi Panny z La Salette Pojednawczymi grzeszników* zatwierdziła Święta Kongregacja Kultu Bożego i Sakramentów w dniu 15 maja 1990 r.⁶².

Analizując tekst *Mszy świętej ku czci Najświętszej Maryi Panny z La Salette Pojednawczymi grzeszników* chcemy najpierw ukazać treść biblijną i modlitewną, a następnie odczytamy układ symboliczny wydarzenia w świetle danych uwydatnionych przez liturgię Kościoła. Mszę świętą ku czci Najświętszej Maryi Panny z La Salette Pojednawczymi grzeszników otwiera antyfona na Wejście, która stanowi tło dla całej liturgii: *Pan jest łagodny i miłosierny, nieskory do gniewu i bardzo łaskawy. Pan jest dobry dla wszystkich, a jego miłosierdzie nad wszystkim, co stworzył [Ps 145 (144)]*⁶³. Rolą antyfony na Wejście jest wprowadzenie wspólnoty chrześcijańskiej w szczególne znaczenie tego, co się dokonuje. Znaczy to, że wspólnota chrześcijańska jest zaproszona do zgromadzenia się, aby w sposób szczególny wielbić miłosierdzie Boga: miłosierdzie, które właśnie charakteryzuje nieskorość do gniewu i bogactwo łaski dobrego Boga w Jezusie

61 Formularz Mszy św. na uroczystość Najśw. Maryi Panny z La Salette... .

62 *Teksty liturgiczne związane z objawieniem Najświętszej Maryi Panny w La Salette*, Kraków 1992; *Liturgia godzin*....

63 *Teksty liturgiczne*..., s. 7.

Chryście – sakramencie łagodności Ojca i w Duchu Świętym wylewającym swoją miłość na całe stworzenie.

Ta ciągła obecność Boga w dziejach ludzkości, charakteryzująca się wybraniem, pomocą i miłością, które On przejawiał najpierw w *Izraelu*, a następnie w Jezusie Chrystusie, została ujęta przez Pismo Święte w terminie *przymierze* (heb. *berit*, gr. *diatheke*). Właśnie przymierze stanowi węzeł tematyczny, wokół którego skupiają się najbardziej znamienne wartości tego wspomnienia liturgicznego. W rzeczywistości, aklamacja do Ewangelii – będąca syntezą pierwszych dwóch czytań i wprowadzeniem do jej zrozumienia - tak wyśpiewuje: *To jest znak przymierza, które zawarłem między Mną i wszystkimi istotami na ziemi* (Rdz 9, 17)⁶⁴.

Na całym świecie w dniu 19 września - w rocznicę objawienia Matki Bożej w La Salette - Kościół modli się słowami kolekty Mszy św. z uroczystości Matki Bożej z La Salette: *Boże, Ty pojednałeś świat ze sobą przez Najdroższą Krew Twojego Syna i pod krzyżem ustanowiłeś Jego Matkę Pojednawczynią grzeszników, spraw, abyśmy za macierzyńskim wstawiennictwem Najświętszej Maryi Panny otrzymali odpuszczenie naszych grzechów. Przez naszego Pana Jezusa Chrystusa, Twojego Syna, który z Tobą żyje i króluje w jedności Ducha Świętego, Bóg przez wszystkie wieki wieków*⁶⁵. W tej kolekcie Mszy świętej znalazła swe odbicie nauka Kościoła o Jezusie Chrystusie jako jedynym pośredniku między Bogiem a ludźmi i o Maryi jako posłannicze Bożego miłosierdzia. Jezus Chrystus jedna nas ze swym Ojcem przez swoją Krew przelaną na krzyżu, Maryja zaś przez swoją wstawienniczą modlitwę wyprasza nam u Syna pojednanie z Bogiem. Myśli zawarte w kolekcie znalazły odbicie w nauce Soboru Watykańskiego II⁶⁶.

Pierwsze czytanie mówi o łuku tęczy po potopie jako znaku przymierza Boga z ziemią (Rdz 9, 8-17)⁶⁷. Termin *przymierze* w Piśmie Świętym

---

64 Tamże, s. 11.

65 Tamże, s. 7.

66 *Konstytucja dogmatyczna o Kościele...*, s. 161 n; *Przewodniczka. Kult Matki Boskiej w Polsce od Lumen Gentium do Redemptoris Mater 1964-1987*, Jasna Góra - Częstochowa 1994.

67 *Teksty liturgiczne...*, s. 9.

9. Kult Matki Bożej z La Salette...

tkwi swoimi korzeniami w kontekście prawnym. Może on określać pakt, kontrakt lub umowę między dwiema osobami, względnie grupami społecznymi w odniesieniu do wspólnego dobra albo też porządku, mającego na celu strzeżenie szczególnych interesów. Odpowiedni rzeczownik hebrajski *berit* użyty został w Starym Testamencie 287 razy; prawdopodobnie pochodzi od akadyskiego *biritù*, który oznacza więź⁶⁸. Termin ten w Starym Testamencie określa specyficzny stosunek, jaki istnieje między Bogiem i Jego ludem, gdzie podmiotem *berit* jest Pan. To On określa i sankcjonuje swoje zobowiązanie uczynienia lub dania czegoś człowiekowi. W Nowym Testamencie urzeczywistnienie *berit* dokonało się przez Jezusa Chrystusa: *Jest pośrednikiem Nowego Przymierza* (Hbr 9, 15). Przez swoje ofiarowanie się na krzyżu Jezus jest nie tylko gwarantem i pośrednikiem *Nowego Przymierza*, ale swoją ofiarą wygasił również winy popełnione w starym przymierzu.

Znakiem specyficznym przymierza z Noem jest tęcza, czyli znak znajdujący się między niebem i ziemią, mówiący o tym, że darmowa łaska została ofiarowana bez jakiegokolwiek rodzaju przyzwolenia ze strony ziemskiego kontrahenta. W Starym Testamencie tęcza oznacza łuk wojenny. Jej ukazanie się ogłasza światu, że Bóg odłożył swój łuk. Odłożywszy łuk wojenny, Bóg ujawnia swoją wolę błogosławienia, którą człowiek odczuwa w stabilności i niezmienności cyklów naturalnych (na obszarze elementów nieosobowych). Człowiek więc, chociaż doświadcza chaosu w stosunkach ludzkich, wspólnotowych i naturalnych, jest wezwany do oddania się w ręce miłosiernego Boga, jest ufny w Jego błogosławieństwo i jest pewny, że cykle przyrody ustanowione słowem Bożym zapewniają trwanie świata.

Psalm responsoryjny odnosi do Matki Bożej pochwały, skierowane pod adresem Judyty, mężnej niewiasty judzkiej i prawdziwej córki Izraela i jednocześnie uosobienie swojego narodu – celebrując Maryję jako służebnicę Pańską: *Błogosławiona jesteś, córko, przez Boga Najwyższego, pomiędzy wszystkich niewiast na ziemi (...) Bo nie szczydziłaś swojego życia,*

68 *Encyklopedia biblijna*, red. nauk. P. J. Achtemeier, Warszawa 1999, s. 1020; *Praktyczny słownik biblijny*, pod red. A. Grabner-Haidera, Warszawa 1994, k. 1089-1092.

*gdy naród nasz był upokorzony, ale przeciwstawiłaś się naszej zagładzie, postępując prawą drogą przed Bogiem naszym (Jdt 13, 18-20)*⁶⁹. Błogosławiona Judyta jako figura Maryi, została ukazana jako Ta, która wychodzi z siebie i swojego prywatnego świata, przyjmuje życie i cierpienia swojego ludu. Tekst ten chce nam wyraźnie powiedzieć, że to Maryja z La Salette występuje w roli Pośredniczki i Orędowniczki swojego ludu Bożego. Tylko w dynamizmie ofiary osobowej, która jest fundamentem wszelkiego macierzyństwa, staje się możliwa jedność i pojednanie świata.

Drugie czytanie wspomnienia liturgicznego Najświętszej Maryi Panny z La Salette wnika w przedziwny sposób w temat otwarty przez pierwsze czytanie. Istotnie, tęcza - znak przymierza z Noem, znak oznaczający połączenie nieba z ziemią, dokonane przez *Boga jedyne* - jest teraz na nowo odczytywany w osobie Chrystusa, jako miejsce spotkania historii Boga z historią każdego człowieka, zadziwiający znak dobroćliwości Boga czuwającej nad ludzkością. Oto jego tekst: *Bracia: Jeżeli więc ktoś pozostaje w Chrystusie, jest nowym stworzeniem. To, co dawne, minęło, a oto wszystko stało się nowe. Wszystko zaś to pochodzi od Boga, który pojednał nas ze sobą przez Chrystusa i zlecił nam posługę jednania. Albowiem w Chrystusie Bóg jednał ze sobą świat, nie poczytując ludziom ich grzechów, nam zaś przekazując słowo jednania. Tak więc w imieniu Chrystusa spełniamy posłannictwo jakby Boga samego, który przez nas udziela napomnień. W imię Chrystusa prosimy: pojednajcie się z Bogiem! (2 Kor 5, 17-20)*⁷⁰. Św. Paweł Apostoł jest świadom, że Bóg, który przez swojego Syna dokonał dzieła pojednania ludzi ze sobą, chce naszego udziału w tej misji i dlatego zachęca nas do pojednania z Bogiem, to znaczy do wejścia w przymierze z Bogiem.

Historia zbawienia jest więc długą historią przymierza, to znaczy *historią* Boga-Miłości, który dobrowolnie oddaje się człowiekowi. Spowodowane przez grzech odrzucenie, wzbudza w Nim zagniewanie i jednocześnie łagodność. Jednym słowem, możemy powiedzieć, że historia przymierza jest historią ciągłych pojednań, które dochodzą do szczytu w ostatecznym

---

⁶⁹ *Teksty liturgiczne...*, s. 10.

⁷⁰ Tamże, s. 10-11.

9. Kult Matki Bożej z La Salette...

---

pojednaniu, dokonanym w tajemnicy śmierci i zmartwychwstania Jezusa Chrystusa. Zrozumienie tajemnicy pojednania oznacza otwarcie się na centralizm tajemnicy Chrystusa. Papież Jan Paweł II w adhortacji apostołskiej *Reconciliatio et paenitentia* naucza, że: *Bóg pozostaje wierny swemu odwiecznemu zamysłowi także wówczas, gdy człowiek, popychany przez Złego i pociągnięty własną pychą, nadużywa wolności danej mu ku miłowaniu i wielkodusznemu poszukiwaniu dobra i odmawia posłuszeństwa swemu Panu i Ojcu; również wówczas, gdy człowiek, zamiast odpowiedzieć miłością na miłość Boga, przeciwstawia się Mu niczym rywalowi, łudząc się i przeceniając swe siły i w następstwie zrywając stosunki z tym, który go stworzył. Bóg, mimo tej przewrotności człowieka, pozostaje wierny miłości. [...] Wiemy jednakże, że Bóg „bogaty w miłosierdzie”, jak ojciec w przypowieści, nie zamyka serca dla żadnego ze swych synów. Oczekuje na nich, szuka ich, odnajduje tam, gdzie odmowa udziału we wspólnocie więzi ich w odosobnieniu i podziale, wzywa ich, by gromadzili się wokół jego stołu w świątecznej radości przebaczenia i pojednania. Ta inicjatywa Boga urzeczywistnia się i objawia w odkupieńczym akcie Chrystusa, który promieniuje na świat poprzez posługę Kościoła*⁷¹. Szczególny udział w tej postudze pojednania Kościoła mają od ponad 150 lat Misjonarze Matki Bożej z La Salette.

Warto podkreślić, że wspomnienie liturgiczne Najświętszej Maryi Panny z La Salette idzie po tej linii tematycznej przez teksty oracji i prefacji, drugiego czytania i Ewangelii, rozwijając jednak temat szczególnego stosunku Maryi z Jej Synem, Jezusem Chrystusem - *Pośrednikiem zbawienia*. Dzieło zbawcze w ujęciu św. Pawła zostaje przedstawione jako pojednanie, czyli twórcze przejście od wrogości do więzi przyjaźni z Bogiem i ludźmi, co wymaga radykalnej zmiany w osobie jednającej się i nie może być pojmowane tylko jako procedura (fikcja) jurydyczna. Twórcą pojednania przez Chrystusa - i poza samym Chrystusem - jest Bóg. Pojednanie jest wyłącznym działaniem Boga. Nie istnieje więc pojednanie wywodzące się od ludzi, ponieważ tylko Bóg może poczytać lub przebaczać winy (Rz 4, 7-8).

---

71 Jan Paweł II, *Reconciliatio et paenitentia* nr 10, w: *Adhortacje apostołskie Ojca Świętego Jana Pawła II*, Wyd. Znak, Kraków 1997, s. 271.

Dlatego św. Paweł podkreśla, że to nie grzesznik występuje z pojednaniem do Boga, ale Bóg wzywa grzesznika do pojednania się z Nim.

Settimio Cipriani, znawca teologii Pawłowej, uważa, że słowa św. Pawła: *To, co dawne, minęło, a oto wszystko stało się nowe. Wszystko zaś to pochodzi od Boga, który pojednał nas ze sobą przez Chrystusa i zlecił nam posługę jednania. Albowiem w Chrystusie Bóg jednał ze sobą świat, nie poczytując ludziom ich grzechów, nam zaś przekazując słowo jednania* (2 Kor 5, 17 b-19), ukazują naturę duchową pojednania, polegającą właśnie na nie obciążaniu rachunku, czy na „nie przypisywaniu” grzechów ludziom, jak tego wymagałaby sprawiedliwość. Nie są one zaliczane na rachunek człowieka, gdyż Chrystus odpokutował za nie, niszcząc je w sobie. Jest zrozumiałe, że takie pojednanie może działać tylko pod warunkiem przyjęcia go przez wiarę⁷². Według św. Pawła, Bóg nie tylko jest jedynym sprawcą pojednania, ale rozciąga tę tajemnicę na ludzi dzięki posłudze apostołskiej, której cechą charakterystyczną jest posługa pojednania, a on, św. Paweł, jest jej żywym słowem: *Tak więc w imieniu Chrystusa spełniamy posłannictwo jakby Boga samego, który przez nas udziela napomnień* (2 Kor 5, 20 a). A więc słowo św. Pawła nie jest czystym słowem ludzkim, lecz słowem Bożym (1 Tes 2, 13), mocą którego może wołać: *W imię Chrystusa prosimy: pojednajcie się z Bogiem!* (2 Kor 5, 20 b).

Naturalnie, dokonywane przez Boga pojednanie za pośrednictwem Jezusa Chrystusa, nie spełnia się bez cierpienia. Wielką ceną za pojednanie jest krzyż: *On to dla nas grzechem uczynił Tego, który nie znał grzechu, abyśmy się stali w Nim sprawiedliwością Bożą* (2 Kor 5, 21). Według św. Pawła *Jezus umiera z powodu posłusznego i pełnego miłości oddania się Ojcu i z miłości do poszczególnych ludzi. Ofiarnicza śmierć Chrystusa jest oddaniem życia pod naciskiem miłości*⁷³. Pojednanie i krzyż są dwiema tajemnicami związanymi ze sobą (Kol 1, 20-22), które dają życie nowej ludzkości. Jezus Chrystus na krzyżu obalił mur podziału między Żydami i poganami (Ef 2, 16): pojednanie z Bogiem dokonuje pojednania ludzi

72 S. Cipriani, *Le lettere di Paolo*, Assisi 1991, s. 291.

73 U. Vanni, *Gesù e la morte secondo Paulo*, w: *Gesù e la sua morte*, Rome 1992, s. 173.

9. Kult Matki Bożej z La Salette...

między sobą, a Kościół - ciało Chrystusa - staje się tego historycznym i widzialnym sakramentem.

Ewangelia wspomnienia liturgicznego o Najświętszej Maryi Panny z La Salette ukazuje Maryję - Matkę Kościoła pod krzyżem na kalwarii: *Obok krzyża Jezusa stały: Matka Jego i siostra Matki Jego, Maria, żona Kleofasa, i Maria Magdalena. Kiedy więc Jezus ujrzał matkę i stojącego obok Niej ucznia, którego miłował, rzekł do Matki: „Niewiasto, oto syn Twój”. Następnie rzekł do ucznia: „Oto Matka twoja”. I od tej godziny uczeń wziął Ją do siebie (J 19. 25-27)*⁷⁴. Jest to zaproszenie do celebracji miłosierdzia Bożego, które zostało wyśpiewane w antyfonie na Wejście i ogłoszone w wielkich wydarzeniach zbawczych, ukazanych w dwóch czytaniach, a teraz osiąga ono najwyższą ekspresję w Ewangelii Janowej. Kolekta otwiera nam wcześniej panoramę interpretacyjną tekstu: *Boże, Ty pojednałeś świat ze sobą przez Najdroższą Krew Twojego Syna i pod krzyżem ustanowiłeś Jego Matkę Pojednawczynią grzeszników, spraw, abyśmy za macierzyńskim wstawiennictwem Najświętszej Maryi Panny otrzymali odpuszczenie naszych grzechów*⁷⁵.

Bóg, który zawarł przymierze z Noem, jako jego znak rozciągnął między niebem i ziemią tęczę. Teraz odnawia On swoje przymierze raz na zawsze, dając - nowy znak: już nie tęczę, lecz krzyż, który wznosi się wysoko ponad grzechy świata i staje się centrum wszelkiego pojednania. To właśnie u stóp krzyża Bóg *przyłaczył* Maryję do swojego Syna, Jezusa, jako *Pojednawczynię grzeszników*. Raz potwierdziwszy centralizm tajemnicy Chrystusa, liturgia czyni krok do przodu i - w perspektywie chrystologicznej oraz soteriologicznej - umieszcza obok tajemnicę Maryi. W antyfonie na Komunię czytamy: *Wielkie rzeczy powiedziano o Tobie, Maryjo, bo z Ciebie narodziło się Słońce sprawiedliwości, Chrystus, który jest naszym Bogiem*⁷⁶. To Maryję Ewangelia św. Jana ukazuje pod krzyżem, u szczytu Jej bycia *służebnicą Pańską*.

Opis wydarzeń na kalwarii pochodzący od Ewangelisty Jana tworzy scenę o głębszym znaczeniu teologicznym: pod krzyżem znajduje się kilka

74 *Teksty liturgiczne...*, s. 11.

75 Tamże, s. 7.

76 Tamże, s. 8.

kobiet, wśród nich Maryja i umiłowany uczeń – św. Jan Apostoł. Jezus zwracając się najpierw do Maryi, nie tylko powierza Ją św. Janowi, lecz przekazuje Jej szczególne zadanie. Wszystko to rozgrywa się w kontekście mesjańskim, na który zwraca uwagę tak miejsce – skąd Jezus powierza swoją Matkę św. Janowi – jak i tytuł, jakim określa On swoją Matkę: *Niewiasto*. Miejszem akcji jest krzyż, potęga Boga, przez którą spełnia się prorocstwo Kajfasza: *Jako najwyższy kapłan w owym roku, wypowiedział prorocstwo, że Jezus miał umrzeć za naród, a nie tylko za naród, ale także, by rozproszone dzieci Boże zgromadzić w jedno* (J 11, 51-52). Wymieniając *rozproszone dzieci Boże*, św. Jan nawiązał do starotestamentalnych tematów typu eschatologiczno-mesjańskiego. Rzeczywiście, Stary Testament wyrażał słowami *rozproszone dzieci Izraela* wszystkie koleje życia rozproszonego narodu izraelskiego ze szczególnym odniesieniem do wygnania babilońskiego. Przez wygnanie, zniszczenie świątyni i Jerozolimy, Izrael utracił elementy konstytuujące jego tożsamość narodową i kulturową, powracając do bytowania jako *nie-naród*, porównywalny do równiny zasłanej wyschłymi kośćmi lub do zejścia w grób⁷⁷.

Ta sytuacja głębokiego kryzysu Izraela nie jest jednak końcem wszystkiego. Słowo prorockie nadal rozbrzmiewa na obcej ziemi, a coraz wyraźniej toruje sobie drogę przekonanie, że wygnanie może stać się przeżyciem oczyszczającym, dzięki któremu Bóg *wskrzеси swój lud*⁷⁸ i *zgromadzi go z rozproszenia między poganami*⁷⁹, aby przyprowadzić go do swojej ziemi⁸⁰ dzięki pewnemu swojemu słudze, cierpiącemu Słudze Pańskiemu (Iz 49, 5-6), pośrednikowi *Nowego Przymierza*⁸¹, które się rozciągnie na wszystkie narody⁸². Świątynia i Jerozolima zyskują - w tym kontekście – znamienne znaczenie. Świątynia staje się wyjątkowym symbolem zjed-

77 Zob. Pwt 4, 26; 28, 62-63; 30, 15-19; 32, 39; Ez 37, 2-13; Tb 13, 2-5; Ba 3, 10-12.

78 Zob. Pwt 30, 5; 32, 39; Ez 37, 1-4; Tb 13, 2-5.

79 Zob. Iz 43, 5-6; 48, 21; 49, 10; Mi 2, 12; Jr 23, 3; 31, 8-11; Ez 34, 13; 37, 12-21; So 3, 18; Za 2, 10; 10, 8-10; Ba 4, 37; 5, 5-9.

80 Zob. Iz 14, 1; Jr 23, 8; Ez 34, 3, 27; 37, 21; 39, 26-28.

81 Zob. Jr 31, 31-34; 32, 37-40; Ez 34, 23-25; 26, 23-28; 37, 21-28; 39, 27-29; Iz 54, 10; 55, 3; 61, 8; za pośrednictwem Sługi: Iz 42, 6; 49, 8; 59, 21.

82 Zob. Iz 14, 1; 60, 3-4; 66, 18; 56, 4-7; 66, 18-21; Jr 3, 17; Za 2, 15; por. Ap 21, 3.

9. Kult Matki Bożej z La Salette...

noczenia⁸³, miejscem świętym *par excellence*, na którym Żydzi i poganie zbiorą się jako nowy lud *Nowego Przymierza*, aby czcić jednego i tego samego Pana⁸⁴. Jerozolima zaś – to miasto, które ucierpiało przez wygnanie, ogołocenie i opuszczenie – jest pozdrawiane jako *matka* owych synów *rozproszonych*⁸⁵, doznająca radości macierzyństwa niezwykłego i powszechnego⁸⁶. Stąd rozpoczyna się oczekiwanie na całkowite wypełnienie się wyroczni prorockich wraz z przyjściem Mesjasza. Oczekiwanie na Mesjasza i wyczekiwanie na ponowne zjednoczenie się rozproszonych synów Izraela, stanowi odtąd jedno. Był to fundament, który św. Janowi i innym ewangelistom pozwolił odkryć wypełnienie się owych prorocत्व w osobie Jezusa, cierpiącego Sługi Pańskiego (J 1, 29.36), *świętyni nie ręką ludzką uczynionej* (Mk 14, 58). Jezus z wysokości krzyża przyciąga wszystkich do siebie (por. J 12, 32) i gromadzi w jedno wszystkich tych, którzy – poruszeni Duchem Świętym – czczą Ojca (por. J 4, 23). Według św. Jana *dziećmi Bożymi* są nie tylko członkowie narodu izraelskiego, lecz również wszyscy ci, którzy otwierają się na Chrystusa i jego słowo (J 1, 12; 1 J 3, 1-2. 9-10; 5, 1-2). *Rozproszenie* gnębi całą ludzkość, jak wilk, który porywał i rozpraszał owce (J 10, 12; 16, 32). Chrystus – *Baranek Boży* (J 1, 29, 36), czyli cierpiący Sługa Ojca, umiera, *by rozproszone dzieci Boże zgromadzić w jedno* (J 11, 51-52), Żydów i pogan. Jezus mocą swojej śmierci i zmartwychwstania dokonuje zgromadzenia rodzaju ludzkiego – rozproszonego przez grzech – w innej świątyni i w nowej Jerozolimie. Tą inną świątynią jest Jego Osoba, w której Ojciec i Syn stanowią jedno w Duchu Świętym (J 10, 30). A nową Jerozolimą-Matką jest Kościół (por. J 10, 16), ukazany w osobie Maryi – Matki Jezusa pod krzyżem, do której zwrócił się – *Niewiasto* (J 19, 26)⁸⁷. Rodzi się w ten sposób wspólnota mesjańska nowych

83 Zob. Ez 37, 21-28; 40, 47; Tb 13, 11; 14, 5; 2 Mch 1, 27-29; 2, 7-18; 3, 43; Syr 36, 13-16.

84 Zob. Iz 56, 6-7; 66, 18-21; Za 2, 15; 14, 6-7.

85 Zob. Iz 60, 1-9; 49, 18-23; 54, 1-3; 60, 1-22; Tb 13, 12-13; Ps 87.

86 Zob. Za 2, 14-15; So 3, 14-18; Jl 2, 21-27.

87 A. Serra, *Maria di Nazareth. Una fede in cammino*, Milano 1993, s. 102. Określenie *niewiasta* nawiązuje do zbawczej woli Boga, obejmującej całą ludzkość od jej początków i otrzymuje swoje pełne znaczenie wraz z jego słowami, zwróconymi do węży w ogrodzie Eden: *Wprowadzam nieprzyjaźń między ciebie i niewiastę* (Rdz 3, 15).

czasów, jedna i niepodzielna. W łonie Maryi są gromadzone rozproszone dzieci Boże. Jeżeli w Adamie ludzie czują się rozproszeni z powodu rozbijającego ich egoizmu, w Jezusie – posłusznym aż do śmierci krzyżowej – czują się *zgrupowani* w jedno, w Miłości Ojca i Syna w Duchu Świętym. Jako *służebnica Pańska* Maryja jest wezwana do współpracy z planem Bożym, z racji otrzymanego tytułu *Matki*.

Maryja – *Matka rozproszonych dzieci Bożych* – jest na służbie miłosiernego planu Boga *Nowego Przymierza*, który chce *zgrupować* wszystkich ludzi w *świętyni żywej*, którą jest Chrystus. W tym znaczeniu możemy powiedzieć, że Maryja jest na służbie *pojednania*, którego celem jest położenie końca wszelkiemu rozproszeniu i rozdarciu, dokonanemu przemocą egoizmu, ażeby budować jedność. Przypomina nam tę prawdę Maryja w La Salette w pierwszych słowach skierowanych do świadków objawienia: *Zbliźcie się, moje dzieci, nie lękajcie się, jestem tutaj, aby wam ogłosić wielką nowinę*⁸⁸. Maryja – Matka powszechna – buduje jedność prowadząc do Chrystusa: nie zastępuje Ona Chrystusa, a tym bardziej nie staje między ludźmi i Chrystusem, jak gdyby chciała zapobiec zetknięciu się z Nim, które mogłoby być niebezpieczne, czy mogłoby wywołać gniew *sędziego* całego świata. Maryja nie jest też kimś, kto zajmuje puste miejsce, jakie tworzy się między stworzeniami i Chrystusem Bogiem. Tego rodzaju myślenie i przedstawienie osoby i misji macierzyńskiej Maryi są bardzo niebezpieczne, ponieważ prowadzą wiernych do przyjęcia postawy strachu i lęku wobec Jezusa Chrystusa, a co jest sprzeczne z nauką Ewangelii, w której jawi się On jako nieskończona Miłość miłosiernego Ojca wobec grzesznego człowieka. Takie myślenie kłóci się też z nauką ewangeliczną o komunii ludzi z Chrystusem, w której nie istnieje żadna pustka do wypełnienia, ponieważ połączenie z Jezusem jest bezpośrednio przez wiarę i sakramenty (bez czegoś między Jezusem a nami).

Papież Jan Paweł II w adhortacji apostoelskiej *Reconciliatio et paenitentia* stwierdza: *Maryja na mocy swego Boskiego macierzyństwa stała się prawdziwym sprzymierzeńcem Boga w dziele pojednania*⁸⁹. Tytuł *Sprzy-*

88 J. Jaouen, *La Salette...*, s. 55; A. Avitabile. G. M. Loggio, *La Salette...*, s. 26; F. Szklar-ski, *Jeżeli się nawrócą*, Kraków 2003, s. 7.

89 Jan Paweł II, *Reconciliatio et paenitentia* nr 35..., s. 343.

9. Kult Matki Bożej z La Salette...

mierzona z Bogiem w dziele pojednania syntetyzuje dobrze rolę Maryi w tajemnicy pojednania i zjednoczenia, stając się kluczem do lektury prefacji wspomnienia liturgicznego Najświętszej Maryi Panny z La Salette: *Ty w swojej wielkiej dobroci nie porzucasz błądzących, lecz różnymi sposobami przywołujesz ich do swojej miłości. Ty daleś Najświętszej Dziewicy, nie znającej grzechu, serce miłosierne dla grzeszników, którzy odczuwając Jej macierzyńską miłość uciekają się do Niej i wypraszają Twoje przebaczenie. Podziwiając Jej duchowe piękno usiłują się powstrzymać od brzydoty grzechu, a rozważając Jej słowa i przykłady, zostają pociągnięci do zachowywania przykazań Twojego Syna*⁹⁰.

Tajemnica pojednania jest tajemnicą ciągle odnawiającej się miłości, owocem tej wierności Bogu, która bezustannie wzywa ludzi do Jego Miłości. Maryja sprzymierzona z Bogiem, w tej tajemnicy dobrowolnego daru miłości, jest drogą pojednania, ponieważ grzesznicy *odczuwając* Jej macierzyńską miłość, *podziwiając* Jej duchowe piękno, *doznając* bogactwa Jej miłosiernego serca, *rozpamiętując* Jej słowa i przykłady, zostają *pociągnięci* do zwrócenia spojrzenia na Syna, Jezusa Chrystusa, i zachowując Jego przykazania, oddają prawdziwą cześć Ojcu, tworząc wspólnotę braterską z wszystkimi ludźmi. Prawdę tę obrazują znaki podczas objawienia w La Salette: przebyta przez Maryję droga w kształcie litery „S”; wizerunek Ukrzyżowanego Jezusa Chrystusa, który miała na swojej piersi; łyzy na Jej policzkach; a także Jej tytuł *Piękna Pani* - instynktownie nadany przez świadków objawienia⁹¹. W tym miejscu należy zauważyć, że Maryja w La Salette wyraźnie podkreśla fakt, iż bycie Matką ludzi jest *zadaniem*, misją Jej powierzoną. Przypomina to w swoim orędziu: *Od jak dawna cierpię za was! Chcąc, by mój Syn was nie opuścił, jestem zmuszona ustawicznie Go o to prosić, a wy sobie nic z tego nie robicie*⁹². Matka Boża nie rości sobie żadnych praw i przywilejów, jakie Jej nie przysługują, lecz zaświadcza o swoim szczególnym powołaniu, otrzymanym w sposób osobliwy pod krzyżem: *Niewiasto, oto syn Twój* (J 19, 20). Jest to powołanie, które wymagało

90 *Prefacja o Najświętszej Maryi Pannie Ucieczce grzeszników i Matce pojednania*, w: *Teksty liturgiczne...*, s. 12.

91 J. Jaouen, *La Salette...*, s. 51-68.

92 Tamże, 56.

– jak w dniu Zwiastowania – Jej wolnego i całkowitego *fiat*. Jednym słowem, La Salette jest jawnym znakiem przygarniającego miłosierdzia Bożego⁹³. Papież Jan Paweł II w liście z okazji 150 lecia objawienia w La Salette tak pisze: *La Salette jest orędem nadziei, ponieważ nasza nadzieja jest podtrzymywana przez wstawiennictwo Tej, która jest Matką ludzi. Rozdarcia są do naprawienia. Noc grzechu ustępuje wobec światła miłosierdzia Bożego. Przyjęte cierpienie ludzkie może przyczynić się do oczyszczenia i do zbawienia. Dla tego, kto idzie w pokorze drogami Pańskimi ramię Syna Maryi nie zaciąży ku potępieniu ale On uchwyci wyciągniętą dłoń, by wprowadzić do nowego życia grzeszników pojednanych dzięki łasce Krzyża*⁹⁴.

Ewangelia Janowa przedstawia Maryję – Matkę Kościoła pod Krzyżem na kalwarii, pod którym *nie bez postanowienia Bożego stanęła, najgłębiej ze swym Jednorodzonym, współcierpiała i z ofiarą Jego złączyła się matczynym duchem*⁹⁵. Matka Boża z La Salette niczego nie żąda dla siebie. Wszystkich pragnie sprowadzić do krzyża, wokół którego stwarza niezwykły klimat. La Salette jest miejscem szczególnie wybranym dla grzeszników, nie tylko dlatego, że Maryja tam się objawiła w stroju *śłużebnicy Pańskiej*, lecz dlatego, że jest *Pojednawczynią grzeszników* przez Boga uwierzytelnioną w Objawieniu Bożym – Piśmie Świętym i tradycji, a co znajduje swój wyraz w liturgii Kościoła.

Potwierdza to dobrze omawiane przez nas wspomnienie liturgiczne o Najświętszej Maryi Pannie z La Salette. Tak jak w kolekcie, również w modlitwie nad darami występuje tytuł *Pojednawczyni grzeszników* oraz prośba skierowana do Boga o odpuszczenie grzechów za wstawiennictwem Najświętszej Maryi Panny. *Boże, składamy Tobie ofiarę prześlągania i chwały, abyś za wstawiennictwem Najświętszej Maryi Panny, która jest*

93 Widocznym znakiem tego miłosierdzia Bożego jest sanktuarium Miłosierdzia Bożego w Łagiewnikach – obraz Chrystusa Ukrzyżowanego na kalwarii, z którego boku wypłynęła krew i woda oraz kościół Matki Bożej Saletyńskiej – obraz Matki Bolesnej, która stała pod krzyżem. Te dwa miejsca kultu liturgicznego dobrze oddają wydarzenia zbawcze jakie się rozegrały na górze pojednania Boga z ludzkością – na kalwarii w Jerozolimie.

94 Jan Paweł II, *List Ojca Świętego Jana Pawła II z okazji Jubileuszu 150 lecia Objawienia w La Salette*, w: „*Studia Saletyńskie*”, nr 1/2000, s. 6.

95 *Konstytucja dogmatyczna o Kościele...*, s. 161 n; *Przewodniczka ...*

9. Kult Matki Bożej z La Salette...

*Pojednawczynią grzeszników, miłosiernie odpuścił nasze grzechy i kierował chwiejnymi sercami...*⁹⁶. Również modlitwa po Komunii św. wyraża taką intencję, nazywając Eucharystię *Sakramentem naszego pojednania*⁹⁷. Kościół tak się modli: *Boże, przyjęliśmy sakrament naszego pojednania, Ciała i Krew Twojego Syna, spraw, za wstawiennictwem Najświętszej Maryi Panny, abyśmy przez ten sakrament otrzymali łaskę przebaczenia i nagrodę życia wiecznego. Przez Chrystusa, Pana naszego*⁹⁸. Natomiast modlitwa wiernych, oprócz intencji o zjednoczenie Kościoła, proponuje wezwania: o nawrócenie grzeszników, o trzeźwość polskich rodzin, o pojednanie i zgodę między ludźmi, o wytrwanie do końca w wierności Chrystusowi, o powołania, aby Orędzie saletyńskie było głoszone po całym świecie, wreszcie prośbę o wrażliwość na głos Matki Bożej, która wzywa do pokuty i nawrócenia⁹⁹. Akcent pojednania i wynagrodzenia jest widoczny nie tylko w modlitwach, lecz także w pieśniach ku czci Matki Bożej z La Salette, wykorzystywanych podczas liturgii Mszy św. i podczas nabożeństw paraliturgicznych w ośrodkach kultu Matki Bożej Saletyńskiej rozsianych po całej Polsce i w świecie.

PODSUMOWANIE

Podsumowując, należy podkreślić że do rozbudzenia i upowszechnienia w Kościele wezwania Matki Bożej *Pojednawczyni grzeszników* przyczyniło się Jej objawienie w La Salette. Maryja wyraziła w nim pragnienie, że chce być czczona i wzywana na całym świecie pod tytułem *Pojednawczyni grzeszników*¹⁰⁰. Jest Ona *Pojednawczynią* swego ludu w perspektywie odkupienia i świętych obcowania.

96 *Teksty liturgiczne...*, s. 8.

97 *Msza św. o Matce Bożej Saletyńskiej Pojednawczyni grzeszników*, w: *Nowenna do MB Saletyńskiej*, Kuźnica Czarnkowska 1987, s. 64.

98 *Teksty liturgiczne...*, s. 8.

99 *Msza św. o Matce Bożej Saletyńskiej...*, s. 68-70; *Teksty liturgiczne...*, s. 51-56.

100 J. Jaouen, *La Salette...*, s. 409.

Zaraz po objawieniu się Matki Bożej w La Salette indywidualni pielgrzymi, a także pierwsze grupy pielgrzymów, które udały się na miejsce owego wydarzenia, zwracały się do niej jako do *Pojednawczyni grzeszników*. To, co spontanicznie dyktowało im serce w zetknięciu się z wydarzeniem w La Salette, nie rodziło się z niczego, lecz zostało włączone w wątek interpretacyjny roli Maryi w ekonomii zbawienia, już obecnej w tradycji Kościoła. Kościół zatwierdzając objawienie w La Salette i dając mu własne wspomnienie liturgiczne, nie tylko pomaga nam zrozumieć rolę Maryi w tajemnicy pojednania, lecz dostarcza także motywów, abyśmy mogli również dzisiaj wzywać Ją jako *Pojednawczynię grzeszników*.

Liturgia, przez wspomnienie Najświętszej Maryi Panny z La Salette, wzywa lud Boży do celebrowania miłosiernej miłości swojego Pana, który objawił się w historii Izraela przez przymierza i pojednania, aby osiągnąć szczyt wszystkiego w *Nowym Przymierzu* - w śmierci i zmartwychwstaniu Jezusa Chrystusa. W tym egzystencjalnym kontekście przymierza i pojednań, na fundamencie ścisłej relacji z Synem Jezusem Chrystusem, Maryja, *sprzymierzona z Bogiem*, pełni swoje matczyne zadanie powszechnego pośredniczenia. W Niej odzwierciedla się miłosierne oblicze Boga, który czyni Ją *całą piękną - Piękną Pani* z La Salette - ażeby ludzie, kontemplując Jej piękno mogli odnaleźć fundament wszelkiego błogosławieństwa w Bogu Ojcu, i pojednać się z Nim przez Jezusa Chrystusa, w Duchu Świętym. Wszystkie elementy wynikające z liturgii stają się dla nas kluczem i wezwaniem do solidnego studium biblijnego, teologicznego, a także historycznego objawienia Matki Bożej z La Salette.

Piotr Jamioł MS

DEVOTION TO OUR LADY OF LA SALETTE IN THE LITURGY OF THE CHURCH

SUMMARY

The entire reflection on this matter has been presented in four sections. It starts with the description of the devotion to Mary the Mother of God in the teaching of the Second Vatican Council, which is followed by the portrayal of how the devotion to Our Lady of La Salette was rooted in the living tradition of the Church. Next we have the history of the devotion to Our Lady of La Salette, the *Reconciler of Sinners*, and finally the biblical and theological aspects of the liturgical commemoration of Our Lady of La Salette, the *Reconciler of Sinners*. Devotion to Our Lady of La Salette focused mostly on the feast in Her honour celebrated on 19th September. On 14th April 1943 it was incorporated into the liturgical calendar of the whole Church as a liturgical commemoration of the Blessed Virgin Mary of La Salette, the Reconciler of Sinners. Since the apparition of Our Lady at La Salette (September 19, 1846) the official liturgical devotion coexisted with non-liturgical forms of popular devotion, creating a hymn of praise to the Blessed Virgin Mary of La Salette. Soon after the apparition of Our Lady of La Salette, individuals, but also groups of pilgrims arriving at the mountain, began to call Her the Reconciler of Sinners. What their hearts dictated to them in a spontaneous way during their encounter with the event of La Salette was not taken from a vacuum. This had already been included in the interpretative aspect of Mary's role in the economy of salvation known in the tradition of the contemporary Church. The Church, by the approval of the apparition at La Salette (19th September 1851), and by giving to it a separate liturgical memorial, not only helps us to understand the role of Mary in the mystery of reconciliation, but also gives us grounds for invoking her today too as Reconciler of Sinners. The liturgy of the commemoration of the Blessed Virgin Mary of La Salette, calls all God's people to celebrate the merciful love of their Lord, who revealed himself in the history of Israel through covenants and reconciliations in order to reach

the summit of everything in the *New Covenant* – the death and resurrection of Jesus Christ. In this existential background of the covenant and reconciliation, and on the foundation of the intimate relationship with Her Son Jesus Christ, Mary – as John Paul II teaches in his apostolic exhortation *Reconciliatio et paenitentia* – in alliance with God fulfils Her motherly task of widespread intercession. In Her the merciful image of God is reflected and makes her *all beautiful* – the *Beautiful Lady* of La Salette – so that people contemplating Her beauty are able to find the foundation of every blessing in God the Father, and be reconciled with Him through Jesus Christ in the Holy Spirit. All elements springing from the liturgy become for us a key and call to solid biblical study of the theological and historical apparition of Our Lady at La Salette.

Ks. dr Piotr Jamioł MS (urodził się 20 marca 1960 r. w Błazowej, woj. podkarpackie). Historyk i archiwista Zgromadzenia Misjonarzy Matki Bożej z La Salette. Do Zgromadzenia wstąpił w 1980 r., pierwszą profesję złożył w Dębowcu w roku 1981. Studia filozoficzno-teologiczne ukończył na Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie stopniem magistra teologii. Świecenia prezbiteratu otrzymał w 1987 r. Następnie ukończył studia specjalistyczne na Wydziale Historii Kościoła Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie ze stopniem doktora nauk humanistycznych. Od roku 1995 wykłada na Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie. Zajmuje się głównie dziejami własnego zgromadzenia, historią powszechną i historią Kościoła. Opublikował prace: *Dzieje kultu Matki Bożej Saletyńskiej w dębowieckim sanktuarium*, Kraków 1996; *Zarys kultu Matki Bożej Saletyńskiej w Dębowcu*, Kraków 1996; *Apostoł Pięknej Pani z La Salette. Życie i działalność ks. dra Tadeusza Ptaka MS (1905-1986)*, Trzcianka 2000; *Dzieje sanktuarium Matki Bożej Saletyńskiej w Dębowcu w latach 1910-1996*, Kraków 2002; *Saletyni w Krakowie*, Kraków 2002; *Saletyni w Polsce*, Kraków 2004; *Kąkolówka dawniej i dziś*, Kraków 2005; *Nasz Brat Bronisław z Dębowca*, Kraków 2007; *50 lat formacji intelektualnej Misjonarzy Saletynów na Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie*, Kraków 2008 oraz kilkadziesiąt artykułów naukowych i popularnonaukowych z historii powszechnej, Kościoła i zgromadzenia.